

Sygn. akt II CSK 434/16

POSTANOWIENIE

Dnia 11 stycznia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Hubert Wrzeszcz

w sprawie z powództwa R. O.

przeciwko J. G. i D. G.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 stycznia 2017 r.,

na skutek skargi kasacyjnej powoda

od wyroku Sądu Apelacyjnego w Łodzi

z dnia 22 października 2015 r., sygn. akt I ACa 538/15,

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,

2. przyznaje radcy prawnemu A. G. od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w Łodzi kwotę 7200 (siedem tysięcy dwieście) zł tytułem kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu w postępowaniu kasacyjnym, podlegającą podwyższeniu o należny podatek od towarów i usług,

3. zasądza od powoda na rzecz pozwanej D. G. 5400 (pięć tysięcy czterysta) zł kosztów postępowania kasacyjnego.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 22 października 2015 r. Sąd Apelacyjny w Łodzi oddalił apelację powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi oddalającego powództwo o zapłatę 1 300 000 zł. Zaskarżając wyrok w całości, pełnomocnik powoda wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparł na przesłankach przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1 i 2 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia funkcjonującym na rzecz państwa, a więc w interesie publicznym. Stoi ona przede wszystkim na straży wykonywania prawa oraz jego jednolitej wykładni. Interes prywatny uwzględnia zaś tylko na tyle, na ile może się on stać podłożem zaspokojenia interesu ogólnego. Sąd Najwyższy już w okresie obowiązywania kasacji, będącej zwyczajnym środkiem odwoławczym, podkreślał, że podstawowym celem postępowania kasacyjnego jest ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój prawa i jurisprudencki (postanowienie z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000, nr 7-8, poz. 147).

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Cel wymagania przewidzianego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. może być zatem osiągnięty jedynie przez powołanie i uzasadnienie istnienia przesłanek umożliwiających realizację publicznoprawnych funkcji skargi kasacyjnej. Tylko na tych przesłankach Sąd Najwyższy może oprzeć rozstrzygnięcie o przyjęciu lub odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. Dopuszczenie i rozpoznanie skargi kasacyjnej ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne.

Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, nie jest trzecią instancją sądową. Sąd kasacyjny nie sędzi sprawy, lecz rozpoznaje skargę kasacyjną w interesie publicznym, wyjaśniając istotne zagadnienie prawne, dokonując wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów bądź usuwając z obrotu prawnego orzeczenia wydane w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwe. Dlatego nie każda skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania.

Ograniczenia środków zaskarżenia są znane współcześnie w różnych ustawodawstwach. Są one zgodne z zaleceniami Rady Europy, które zmierzają do ograniczenia liczby instancji oraz zezwalają na wprowadzenie środków ograniczających dostęp do sądu najwyższego szczebla. W judykaturze Sądu Najwyższego, odwołując się do orzecznictwa Europejskiego Trybunału Praw Człowieka, już w okresie obowiązywania kasacji zostało utrwalone stanowisko, iż ograniczenie dostępności i dopuszczalności kasacji nie jest sprzeczne ani z Konstytucją, ani z postanowieniami wiążących Polskę konwencji międzynarodowych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 19 stycznia 1998 r., I PZ 54/97, OSNAPUS 1999, nr 3, poz. 92, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 29 grudnia 1998 r., I PZ 67/98, OSNAPUS 2000, nr 2, poz. 65 oraz uzasadnienie uchwały składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 17 stycznia 2001 r. III CZP 49/00, OSNC 2001, nr 4, poz. 53). Takie stanowisko wyraził również Trybunał Konstytucyjny (por. wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 lipca 2000 r., SK 12/99, OTK Zbiór Urzędowy 2000, nr 5, poz. 14).

W niniejszej sprawie nie zachodzą przytoczone przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Nie występuje wskazane we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania istotne zagadnienie prawne. Istotnym zagadnieniem prawnym w rozmieleniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. jest zagadnienie nowe, nierozwiązane dotąd w orzecznictwie, którego rozstrzygnięcie może przyczynić się do rozwoju prawa. Odwołanie się do tej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania wymaga - jak wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego - sformułowania tego zagadnienia z przytoczeniem wiążących się z nim konkretnych przepisów prawnych oraz przedstawienia argumentów świadczących o rozbieżnych ocenach prawnych (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002 r., nr 1, poz. 11; z dnia 14 lutego 2003 r., I PK 306/02, Wokanda 2004 r. Nr 7-8, poz. 51; z dnia 7 czerwca 2005 r., V CSK 3/05, nie publ.). W orzecznictwie wyjaśniono również, że wskazane przez skarżącego istotne zagadnienie prawne uzasadnia przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jeżeli jego rozstrzygnięcie jest niezbędne do rozpoznania sprawy (por. postanowienia Sądu Najwyższego

z dnia 4 lipca 2003 r., III CK 120/03, nie publ., i z dnia 29 kwietnia 2001 r., I PKN 33/01, OSNP 2003 r., nr 2003, poz. 228).

Rozumianemu w wyżej przedstawiony sposób istotnemu zagadnieniu prawnemu nie opowiada podniesiona przez skarżącego zawarta w dwóch pytaniach kwestia dotycząca odpowiedniego zastosowania do rozliczenia konkubinatu przepisów o spółce cywilnej. Skarżący nie zdołał wykazać, że podniesiona kwestia budzi poważne wątpliwości i decyduje o istotności - w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. - przedstawionego zagadnienia prawnego. Uzasadniając omawianą przesłankę przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, przedstawił wprawdzie racje jego zdaniem przemawiające za istnieniem wskazanego zagadnienia prawnego, jednakże zastosowana argumentacja nie przekonuje do tezy, że przyjęcie skargi do rozpoznania jest uzasadnione.

Nie zachodzi również wskazana we wniosku przesłanka przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w postaci potrzeby wykładni przepisów prawnych wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 867 k.c., art. 875 w związku z art. 871 k.c.). Przez tę rozbieżność - jak wyjaśnił Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 17 czerwca 2015 r., III CSK 59/15 (OSNC 2016, nr 2, poz. 29) należy rozumieć brak zgodności rozstrzygnięć w sprawach o takich samych lub bardzo podobnych stanach faktycznych, w których mają zastosowanie te same przepisy, wykładane lub stosowane w sposób prowadzący do odmiennych - zróżnicowanych albo sprzecznych - orzeczeń albo decyzji procesowych. Jest zatem oczywiste, że rozbieżności tej nie ma w sytuacji, w której sądy wysnuwają odmienne wnioski prawne, a następnie wydają różne orzeczenia w sprawach o różnym podłożu faktycznym, przy braku tożsamyh lub bardzo zbliżonych ustaleń faktycznych albo przy zasadniczo innych żądaniach i zarzutach stron.

Rozumianej w wyżej przedstawiony sposób przesłance przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania nie odpowiada podniesiona przez skarżącą rozbieżność w orzecznictwie. Uzasadnienie wniosku nie zawiera przekonujących argumentów, że podnoszona rozbieżność w orzecznictwie rzeczywiście występuje, że jest istotna i że wyraża się odmiennością rozstrzygnięć wydanych w takich samych lub bardzo podobnych okolicznościach faktycznych i prawnych.

Z przedstawionych powodów Sąd Najwyższy orzekł, jak w pkt 1 i 3 sentencji postanowienia (art. 398⁹ § 2 k.p.c. art. 98 w związku z art. 398²¹ i art. 391 § 1 k.p.c.). Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej powodowi z urzędu oparte jest na § 2 oraz § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz. U. poz. 1805).

jw